

Leerlingen evalueren hun samenwerking

Carmen Albitrouw, Thorbeckecollege, Utrecht

Carmen Albitrouw is docente wis- en natuurkunde in de afdeling basisvorming. In een tweede klas paste zij de principes van het samenwerkend leren toe. Deze klas omschrijft zij als multicultureel en ongedifferentieerd naar niveau: van mavo tot vwo. Sommige leerlingen zijn afkomstig uit de ISK. De docente beschrijft haar aanpak om samenwerkingsvaardigheden bij leerlingen in te oefenen en niet telkens de 'check-in-duo's' en 'genummerde hoofden' te gebruiken.

Haar eerste aanpassing betrof het scoreformulier voor groepswork: dat verving zij door een vragenlijst (zie afbeelding). Hiermee evalueren de leerlingen regelmatig of zij naar behoren binnen hun groep gewerkt en samengewerkt hebben.

Vragenlijst bij groepswork		
Naam:	Klas:	
1.	Voordat ik een opgave maak, ga ik eerst na of ik begrijp wat er staat en wat er gevraagd wordt.	
	0 altijd 0 soms 0 nooit	
2.	Als ik de uitleg en/of de vraag niet begrijp, vraag ik uitleg aan anderen uit de groep.	
	0 altijd 0 soms 0 nooit	
3.	Als ik de sommen gemaakt en nagekeken heb, vergelijk ik mijn 'foute' antwoorden met die van anderen in de groep.	
	0 altijd 0 soms 0 nooit	
4.	Als ik de taak in de les niet afkrijg, maak ik die thuis af en kijk dan meteen daarna ook het gemaakte werk na.	
	0 altijd 0 soms 0 nooit	
5.	In de groep ben ik degene, die zegt, wat we moeten doen.	
	0 altijd 0 soms 0 nooit	
6.	In de groep wacht ik tot iemand zegt wat we moeten doen.	
	0 altijd 0 soms 0 nooit	
7.	Ik zorg ervoor dat de groep goed aan het werk is en dat er niet over andere dingen gepraat wordt.	
	0 altijd 0 soms 0 nooit	
8.	Ik help bij het uitzoeken naar uitleg (voorbeelden) in de paragraaf.	
	0 altijd 0 soms 0 nooit	
9.	Ik werk liever alleen dan met iemand anders samen.	
	0 altijd 0 soms 0 nooit	
10.	Ik heb liever dat de docent alles uitlegt, dan dat ik het zelf moet uitzoeken.	
	0 altijd 0 soms 0 nooit	
11.	Wat liep er goed? Wat vond ik leuk?	

Aanvankelijk geven de leerlingen sociaal wenselijke antwoorden die niet altijd overeenkomen met de werkelijkheid. Door de leerlingen steeds weer te confronteren met hun werkelijke prestaties, bijvoorbeeld bij de huiswerkcontrole, worden zij zich echter steeds meer bewust van hun eigen verantwoordelijkheid. Na enige tijd begint de ommekeer zichtbaar te worden: de leerlingen geven het eerlijk aan wanneer zij hun (huis)werk niet gedaan hadden en schrijven dan niet zoals eerst de antwoorden over.

In eerste instantie waren de groepen samengesteld op niveau (vmbo, havo, vwo). Inmiddels niet meer: alleen voor het maken van bepaalde extra-opdrachten worden nog niveaugroepen gevormd. Binnen elke groep is één leerling ervoor verantwoordelijk dat de groep werkt. Huiswerk wordt in elke groep met elkaar nagekeken en besproken met behulp van het antwoordenboek. Alleen wanneer er onduidelijkheden overblijven, wordt de docent erbij geroepen.

Extra aandacht

Voor de leerlingen uit de ISK bleken moeite te hebben met de betekenis van woorden als 'bepaal' en 'bereken'. Zulke woorden worden klassikaal uitgelegd en in een woordenlijst achterin het schrift genoteerd. Dit gebeurt nu ook in de groepjes. In het begin verliep dit nog vrij stroef en kostte het meer tijd dan bij de klassikale aanpak, maar na enige tijd blijkt het rendement van het groepswerk duidelijk hoger te zijn. Ook beleven de leerlingen er meer plezier aan. De taalcoördinator ondersteunt deze aanpak, onder andere door elke week een slogan voor zowel leerlingen als docenten te lanceren, zoals: 'Geef antwoord in een hele zin!' of 'Zoek eerst zelf de betekenis van een onbekend woord!'.

Aanvankelijk vonden veel leerlingen de ommezwaai naar groepswerk vervelend: eerst konden zij de docent alles laten doen en zelf achterover leunen. Inmiddels willen zij liever in groepen samenwerken.